

**Dissertatio medica inauguralis casum laborantis apoplexia proponens /
[Conrad Philipp Seipp].**

Contributors

Seipp, Conrad Philipp.
Franck von Franckenau, Georg, 1643-1704.
Universität Heidelberg.

Publication/Creation

Heidelberg : W. Walter, 1676.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/pjnqknpj>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS
CASUM LABORANTIS
APOPLEXIA

Proponens
QVAM

CONSENSU, DECRETO ET AUTHORITYTE
ILLUSTRIS AC GRATIOSISSIMÆ FA-
CULTATIS MEDICÆ IN ELECTORALI
ET PERANTIQUA UNIVERSITATE
HEIDELBERGENSI

P R Æ S I D E

VIRO AMPLISSIMO, EXCELLENTISS.
EXPERIENTISS.

DN. GEORGIO FRANCO

MED. D. ET P. P. DECANO SPECTATISS.

ACAD. S. R. I. NATURÆ CURIOSORUM
COLLEGA, PROMOTORE SUO COLENDO,

PUBLICO ET SOLEMNI

MAGNIFICI ET AMPLISS. SENATUS ACADEMICI

Examini submittit

CONRADUS PHILIPPUS SEYPP /

Licha - Wetteravus.

Ad diem xxi. Sept. Horis locoq; consuetis

HEIDELBERGAE,

Typis Wilhelmi Walteri, ELECT. & ACAD.

Typogr. MDCLXXVI

PER-ILLUSTRI ET GENEROSIS-
SIMO DOMINO

Dn. JOHANN Helwig Sinoldt dicto
Schütz / L. B.

SERENISS. PRINCIPIS AC DOMINI

DN. GEORGI WILHELMI,
DUCIS BRUNSVICENSIVM AC
LÜNEBURGENSIVM,
CONSILIARIO SANCTIORI AC CANCELLARIO,
IN ÆTATE RERVM FERREA AUREO,
ORBIS SAPIENTIS DELICIO
PATRIÆQUE AFFLICTÆ SOLATIO

DOMINO SUO GRATIOSISSIMO

Disputationem hanc Inauguralem
in humillimam sui suorumq; studiorum recommen-
dationem

offert

Subiectissimus Cliens ac servus

Conr. Philip. Seipp

Q. D. B. V.

Ristissimum humana miseria & Calamitatis, his
 pagellis, sisto spectaculum, Apoplecticum nempe
 hominem, quem tantò diligentius contemplari
 debemus, quantò ocyùs Apoplexia pra cateris
 morbis hominem non rarò jugulare soleat:
 Cum verò materia hac sit difficillima, Ego qui-
 dem, ut ingenuè fatear, inter tot discrepantes Medicorum
 opiniones, meam vix audeo proferre sententiam: interea cum
 in magnis & voluisse sat erit, ejus naturam, causas, aliaque
 pro tenuitate meà in nuce quasi explicatum dabo ex iis, quae
 experientia subministrat, & sanà ratione inde deduci possunt,
 quem conatum Deus Gloriosus clementissimè secundet, Benevo-
 lus Lector verò, si forsam occurrerint, quae minùs arrideant, ne
 improbet, sed benignè potiùs & candidè de candida hac mea dis-
 crendi libertate judicet, oro quaesoque!

H I S T O R I A.

Pastor aetatis consistentis, affectioni Hypochondriacæ
 aliàs obnoxius, tempore hyemali, inter concionandum
 ira accensus, primò horrore, post vertigine correptus,
 obmutescit, omnes tam interni quàm externi abolentur
 sensus, corrui, ita ut cum de suggestu deportare necesse
 haberent Auditores, stertebat cum respiratione difficili, pul-
 sa parvò & inordinatò, facies rubebat &c. Intra horæ ferè
 spatium,

spatium, adhibitis infra dicendis internis & externis medicamentis, ad se redire coepit, linguæ immobilitate, totiusque corporis imbecillitate remanentibus, quæ tamen continuatione medicamentorum brevi quoque cessarunt.

R E S O L U T I O.

§. I.

OMnibus & singulis, quorum in proposita casus historia mentio fit, benè probeque perspectis signis, facilè quilibet judicabit, ægrum nostrum eò correptum fuisse affectu, quem Apoplexiam vocamus, *ἀπὸ τῆς ἀποπλήττειν*, quod fortiter & graviter percutere significat, ductâ similitudine ab animalibus ad aram unô ictu corruentibus. Ulteriore qui desiderat Etymologiam & Synonymiam, Practicos aliosque adeat Authores, fusiùs hæc ipsa pertractantes,

§. II. Sumitur verò Apoplexiæ vocabulum dupliciter. (1) Generaliter, Paralyfin, stuporem, obstupescentiam &c. includens. *Vid. Hippocr. sect. 7. aph. 40.* (2) Specialiter & in propria significatione. Estque Subitanea sensuum & motus abolitio, remanentibus respiratione difficili, interdum nullâ, & pulsu inordinatô, ex p.n. spir. animalium stagnatione sive statione proveniens: Alii definiunt quod sit mentis consternatio cum sensuum externorum & internorum & motus abolitione. Lindano est hæmastasia in capite.

§. III. Symptoma ergò est, & quidem actionis abolitæ: de parte affectâ in seqq. dicetur.

§. IV. Exactiùs verò ut calleamus generationem & naturam huius affectus, inquiramus parùm in ejusdem causas, rem sanè perplexissimam, de qua diversissimis & intricatis sententiis multum pugnatur; sed posthabitis litigationibus istis, potioribus quorundam Authorum breviter, pro ratione instituti, recitatis opinionibus, mea quæ sit, paucissimis subjiciam.

§. V. Sunt itaque qui statuunt, ex obstructione principii nervorum in basi calvariæ Apoplexiam generari, ita Galenus, Paulus Ægineta, & qui eos sequuntur alii. Sed quid obstructio illa incommodabit functionibus principibus, cum cerebrum cæteroquin sit illæsum, imò cum nervi manifesta destituantur cavitate, humor viscidus eos intrare, obstructionemque causari non poterit.

§. VI. Alii

§. VI. Alii oriri eam existimant ex compressione principis nervorum; verum & hæc opinio antedictam patitur instantiam, quod nempe functiones principes hæctenus non læderentur.

§. VII. Alii intemperiei cerebri frigidae causam Apoplexiæ tribuentes, si considerarent, nudam intemperiem, quæ summum gradum non in instanti sed successivè adipiscitur, non tam citò actiones omnes tollere, neq; tam subitò corrigi posse, convenientibus enim adhibitis remediis, citò interdum affectus hic desinit, hæc, inquam, si paulò accuratiùs expenderent, brevi suæ valedicerent opinioni.

§ 8. Obstructionem ventriculorum cerebri ab humore viscido & crasso ortam, alii accusant; verum experienciâ Anatomicâ constat, in ventriculis cerebri variorum Apoplexiâ extinctorum nihil repertum, eosque ab humoribus ejusmodi prorsus immunes fuisse, de quo videatur *Fernelius libr. 2. de abditis rerum causis*. Ulteriùs hanc opinionem redarguit hydrocephalo laborantium insignis & maxima cerebri cavitatum ab humore repletio, nihil interea plerumque Apoplectici sentientium.

§. IX. Fernelius causam in compressionem arteriarum, plexum retiformem seu rete mirabile constituentium, rejicit, experienciâque hanc suam stabilire conatur sententiam. Sed quicquid sit, licet concedam, interdum obstrui vel comprimi posse hæc vasa, cerebrum tamen omni debitoque pro conficiendis spir. animalibus sanguine minimè defraudatur, cum alia adhuc supersint vasa sanguinem sufficienter advehentia, nempe arteriæ vertebrales.

§. X. Gregorius Nymmanus Apoplexiam ortum trahere ab obstructione torcularis arbitratur, cum tamen ejus officium non sit, sanguinem cerebro afferre, sed potius avehere, ita, ut venæ non arteriæ fungatur officio, insuper adesset arteria cervicalis, adessent arteriæ plexum retiformem constituentes, quæ cerebro, sanguinem apportando, sufficienter providerent. Posset igitur & Nymmano concedi, Apoplexiam interdum ex obstructione torcularis oriri, ob impeditam scil. sanguinis circulationem, verum eò, quò vult Nymmanus, modo fieri non credo. Alii dictas observantes difficultates provenire dicunt ex stagnatione sanguinis in vasis sanguinem cerebro adducentibus, cui sententiæ favere videtur *Dn. D Mezzertus. in Dissert. Medic. Anatom. 3. de Flux. & reflux. sang. p. 29. 30.* Huic sententiæ &

tia & ego subscribo, quod scil. sæpissimè inde generetur atrox hoc malum, prout ex seqq. patebit. Plures Authorum hinc adducere opiniones, chartularum harum angustia non concedit.

§. XI. Causam igitur immediatam Apoplexiæ posui spir. animal. stagnationem. Spir. n. animalis ad motum & sensus perficiendos in continuo motu & influxu sit necesse est. Ad hoc verò requiritur, motus perpetuus & via libera; Horum alterutrum vel utrumque, si simul subitoque lædatur, Apoplexia præstò est.

§. XII. Considerabimus itaq; primò motorem ejusq; in hoc affectu vitia, postmodum viam ejusque obturationem, aliaq; eidem affinia. Quò verò hæc omnia fiant planiora, de generatione, naturâ & motu spir. animalis pauca quædam erunt præmittenda.

§. XIII. Generationem verò spir. animal. modò sequenti fieri, mihi persuadeo: Sanguis si per arterias capillares, unicâ saltem tunicâ dotatas, cerebrum transit, spirituosæ sanguinis partes cerebri substantiam, corticalem præprimis penetrant, relictis partibus crassioribus aquosis aliisque heterogeneis, haud aliter ac spir. vini in destillatione transit spongiam oleo imbutam.

§. XIV. Naturam spir. animalis quod concernit, vini spiritui vel cuicunque alteri simillimum esse arbitror, id quod præter alia generatio modò proposita & restauratio indicant: Consumpti enim ab exhibitò spir. volatili facile reparantur: Videatur Timæus à Guldens. Klee in Respons. Med. p. 20 statuens, spiritus consistere in sale volatili spirituosò, iisque acidum averissimum esse: Ubi tamen notandum eum spiritui vini similem non esse, prout est in formâ liquoris, sed halitus & vaporis, tum enim expansus ac mobilis existit, & quemadmodum parva quantitas spir. vini in halitus resoluti totam cucurbitam & Alembicum cum vase recipiente in destillatione implet, imò per tenuissimas rimas cum impetu erumpit, ita & spir. animales cerebrum, nervos & musculos subito adimplent.

§. XV. Eos verò halituosâ formâ suas perficere operationes, ex dicendis elucescet: Cùm calidus effumansque sanguis cerebro communicatur, tum halitus spirituosus id penetrant, inque halituosâ formâ à calore, tanquam subtilissimi spiritus, conservantur, atque ad partes corporis expansione & motu per spinalem medullam & nervos deferuntur: Cerebrum enim cum spinali medullâ multis vasis sanguis

fanguiferis refertum est, nervosque concomitantur arteriæ, à quarum calore continuo foventur, facileque in formâ halituosâ conservantur. Unde, ut experientia docet, si partes corporis admodum refrigerantur & humectantur, spiritus hi concresecunt, (similiter ac spir. vini in Alembico impositis linteis madidis) & partes ad motum & sensum redduntur ineptæ & resolvuntur: Hi enim spiritus, cum omnibus corporis partibus sensum & motum largiri debeant, motu satis celeri præditi sint necesse est, quo voluntatis in motu potens ac celerrimum exequantur arbitrium, sensationesque externas citissimè ad cerebrum deferant: Spir. volatilis, si expansus, ad hæc omnia aptior erit, tum enim citò & facilè transire nervos, expandere musculos, & resilire in sensatione poterit, quæ à coagulato simili modò perfici nequeunt.

§. XVI. Modus autem motus hujus talis est: Halitus isti spir. volatilis, si in cerebro dispersi & expansi sunt, propelluntur non tantum ex expansione, sed & cerebri motu per spinalem medullam cæterosque nervos ad omnes corporis partes. Ad motum verò hunc propriâ facultate edendum cerebrum ineptum esse, fabrica ejus satis superque testatur. Meningibus motum cerebri qui attribuunt, experientiâ refutantur, ablatâ enim magnâ cranei parte & ipsis meningibus, motum tamen cerebri observavit Riolanus in ove. Motus enim ille, qui in cerebro deprehenditur, & manifestè quidem in infantum recens natorum & vulneratorum, pulsum motui respondet, pulcherrimè in demortuorum cerebro representari potest: Cranio nempè priùs ablato, quo cerebrum suis meningibus vestitum in conspectum veniat, crassam qq. meningem remove profectum foret, tum enim cerebrum tenui solùm meninge tectum, mæandros intestinorum quasi repræsentabit. His ita paratis, si inflentur arteriæ carotides in collo, per distinctos pulsus egregium edet spectaculum, singulis namque inflationibus non solùm arteriæ inflantur & attolluntur: sed & integra massa cerebri movetur & intumescit, quolibet inflationis ictu, sic qq. apertis ventriculis lateralibus, si ramus arteriæ jugularis, plexum constituens Choroidem, inflatur, tremulum visuque jucundum exhibebit motum, unâ etiam movebit partes quasdam adjacentes, præsertim glandulam pinealem.

§. XVII. Ex hoc pulsatili universo cerebro communi-
cato motu, arteriarum beneficio, spir. animale in motu versari &
in nervos propelli suspicor. Dum enim cerebrum tam arctè à cra-
nio circumdatum sit, ut in multis craniis, viæ arteriarum exscriptæ
quasi extent, fieri aliter nequit, quin per motum & appulsam san-
guinis cerebrum intumescat, cum ulterius, ob accuratam cranii ad-
jacentiam propelli nequeat, ipsius substantia movendo & dilatando
premat, & consequenter spir. animal. exprimitur in suos canales
& nervos. Arteriæ verò spinalem medullam & nervos undique con-
comitantes, præterquàm quod calore eos expandant, continuò quo-
que motu pulsatili eorum motum promovent.

§. XVIII. Moveri autem spir. animal. continuò illò motu & ca-
lore sanguinis in cerebro ejusque appendicibus, ex eo constare vide-
tur, quod, quoties impediatur sanguinis ad cerebrum partesque sen-
siles motus, toties derepentè omnes actiones animales labefactantur &
tollantur. Quemadmodum videre licet in strangulatis, in quibus in
momento ferè omnes sensus tam interni quàm externi, motusque ani-
males cessare solent, quorum historias quasdam collegit *VVefferus in*
Exercit. de loc. aff. in apoplex. quarum illa præ cæteris memorabilis existit
de Angla suspensa, medicorum ope verò restitutà: Hujusmodi notatu
dignam recenset historiam *Helmontius de curioso quodam Astrologo*
Libr. de Lithiasi c. 9. §. 46.

§. XIX. In morbis syncopiticis, cum motus sanguinis & pulsus
suspenduntur, animales etiam actiones labefactantur & tolluntur, non
autem functiones animales subito abolentur, quod ob impeditum san-
guinis influxum, spir. animal. suo destituantur & frustrentur alimento,
tùm enim lentè labefactarentur ejusmodi actiones, donec tandem suc-
cessivè consumtis spiritibus deficerent, hoc autem non fit in illis san-
guinis stagnationibus, sed derepentè, alia igitur subitanæ hujus abo-
litionis functionum quærenda ratio, dicta scilicet, cessatio motus. Cessan-
te enim in cerebro pulsatili motu, cessat, ab impedito sanguinis influ-
xu, calor, spiritus ad partes non propelluntur, sed stagnant, brevique
coagulantur.

§. XX. Cum itaque impeditum sanguinis influxum sequatur
repentina spir. animal. stagnatio, læsio verò & abolitio functionum à
spir.

Spir. animal. dependentium, inquirendum in causam tam subito sanguinis illius influxum impediendam: Hæc est repentina sanguinis in arteriis curidibus & vertebralibus stagnatio coagulatio & concretio, & hanc, si non semper, ut plurimum tamen generatæ Apoplexiæ causam esse existimo.

§. XXI. Coagulatio verò ipsa causatur ab halitibus acido-austeris & coagulativis sanguini commistis; Halitus hi afficiunt vel extrinsecus advenientes, corpusq; in respiratione vel per poros intrantes, vel intrinsecus in corpore nostro, mediante affervescentiâ vitiosâ in tenui intestino excitantur, ascendunt, sanguini commiscuntur, eumq; coagulant. Huc inclinare videtur. *Bernh. Syvalve in tract. de querel. Verb. p. 222.* Sublimatum autem acidum quippiam, inquit, si ab astro suo depulsum ruat in spinæ medullam, tactum motumq; resolvit. Ideoque sæpius Apoplexiam præcedere videmus cardialgias, vomitus vel vomendi conatus, dysenterias &c. Id quod variorum etiam testantur fata. Ex his dictis focus qualitasque materiæ haud obscurè jam colligi poterit, cum & post apertionem in ventriculo & intestinis caustica & nigra materia sæpius reperta sit.

§. XXII. Generari hæc materia & in corpore nostro produci potest pravâ diatâ, multa scil. acido austerâ in alimentis assumendo, unde humores tales in corpore generantur, præ cæteris verò succus pancreaticus facilè eam induit naturam, inque ductu laterali stagnat, stagnatione acrior factus tandem copia & acrimoniâ materiam obstruentem, pituitam nimirum viscidam, perrumpens, cum bile vitiosam in duodenô excitat effervescentiam, unde halitus illi acido austeri & coagulativi exsurgentes, acrimoniâ suâ in orificio ventriculi admodum sensibili cardialgiam excitant, ventriculum ad vomendum, intestina ad egerendum irritant, imò, corrosis intestinorum tunicis, dysenteriam pariunt. Fieri coagulatio quoque potest à veneno exhibitò coagulativo, mercurio sublimato communi, âquâ forti & similibus, quæ cani propinata mortem subitanam cum coagulatione sanguinis intulisse vidimus.

§. XXIII. Num verò sanguinis in cerebrum influxus alio etiam modò tam repentiè impedi queat, certò determinare non possum. Pituitam viscidam quod concernit, eam quidem in arterias capitis delatam, easdem obstruere posse non nego, quod verò confertim

& simul omnes oppilari & obstrui possint à pituita, est de quò maxime dubito. An quoque subito omnes comprimi possint arteriæ, ut transitus denegetur sanguini arteriæ, ut transitus denegetur sanguini, non assequor, positò verò hoc fieri, à sanguine extravasatò ut plurimum fieri arbitror, quamvis non sequatur: in hujus vel illius Apoplectici capite inventus est sanguis extravasatus, ergò hujus mali causa extitit, cum vasa obstructa facillè rumpantur & sanguis extravasetur, quemadmodum videre est in pleuritide. Per subitanæam verò arteriarum Carotidum & vertebraliùm abscissionem etsi fiat Apoplexia, ea tamen Medico curanda non offertur. Non desunt quoque qui ex obstructione sinuum cerebri, qui sanguinem revehant, circulationem sanguinis impeditam, stagnationem interdum & extravasationem & per consequens Apoplexiam provenire statuunt.

§. XXIV. Perspectà hæctenus stagnatione spir. animal. à motore labefactatò & sublatò pendente, pauca quædam addam de via affecta, influxumque spiritibus denegante. Certum est incisâ spinali medullâ, illicò sequi omnium inferiorum partium resolutionem, eorum sensus & motus abolitionem, cujus rei experimentum in brutis facillè institui potest, incisò enim spinalis medullæ principio, Apoplexia præstò erit, licet tum Medico incurabile malum. Comprimi posse medullam oblongatam & quidem subito censeo, repente materia confluyente circa magnum occipitis foramen (formam infundibuli repræsentans) per quod transit medulla oblongata, medullamq; comprimente ut spiritibus denegetur exitus. Confertim autem eò materia confluere potest, si ventriculi cerebri & quidem laterales humoribus sint repleti, qui quantitate nimia coacervati, contiguitatem limbi cum cerebri radice perumpunt, licet hæc etiam motu cerebri violento divelli possint, in sternutatione aliove modo. Sanguis ex ruptis cerebri vasis eò effusus, medullam oblongatam comprimere aptus existit, rumpuntur verò vasa à vulnere, contusione, si consuetæ supprimantur hæmorrhagiæ per nares & menses, vel alio quocunque modò.

§. XXV. A causis mediatis proximioribus & remotiores nunc progrediendum, quas in naturales non naturales & Præternaturales dividunt: Naturalium in classe sese offert temperies ad frigiditatem præcipuè & humiditatem proclivis: Ætas senilis Apoplexiæ

plexiæ ferax secundum Hippocr. sect. 3. aph. 31. ubi Apoplexiam inter se-
num morbos refert. Dispositionem hæreditariam multum huc con-
ferre quibusdam placet. Inter non naturales se sistit primò Aer
Aquilonaris, frigidus, violentus & asper: Occidentalis, pluviosus,
pituitam serososque humores augens: Aer exhalationibus venenatis
& Narcotocis infectus: Radios Lunares peculiari vi cerebro infestos
hic quidam acculant. Pertinet & huc tempus anni hyemale de quo
Hippocr. sect. 3. aph. 23. Diætam supra parùm tetigimus: Venere
nimã Apoplexiam imò mortem sibi quosdam acquisivisse, legimus.
Præ aliis verò animi Pathemata humores exagitare solent, ex ira enim
vehementiori quosdam Apoplexiam passos esse observavit Forestus l. 20.
in schol. obs. 70. Ex præternaturalibus adducitur Melancholia. vid.
Hippocr. sect. 6. aph. 56. Causa externa violenta v. g. contusio, casus,
vulnus, ictus, fractura &c. Plura reperiuntur apud Authores;
hìc brevitati studens, dictas causas casui nostro nonnihil appli-
cabo.

§. XXVI. Affectum Ægri nostri ortum habuisse à vaporibus
acido-austeris & qua si malignis, non solum ex supra positis, verum
etiam si circumstantiæ, symptomata, aliaque in historia Casus proposi-
ta, imò curatio sequens, diligentius paulò inspiciantur, ad oculum
patebit: Primò enim dixi Eum affectioni hypochondriacæ obnoxium
fuisse; cujus causam plurimi moderni Medici in acido austero latitare
asserunt: Hyems erat coagulationem & stagnationem humorum
promovere apta, imò cum ipsum frigus in particulis acidis & nitrosis
consistat, aciditas in corpore præprimis disposito aucta fuit. Ira
inter concionandum corripitur, Pathemate à Scherbio vehementissi-
mo dicto. Ita enim humores agitando, mineram causæ morbificæ
in pancreate absque dubio latitantem excitavit, unde vapores acido-
austeri elevati primò horrorem, postea caput petentes, spir. animal.
inordinatè movendo, vertiginem produxerunt, tandem coagulatio in
vasis sanguine, & per consequens cessante spir. animalium motu & in-
fluxu (à quibus omnes corporis partes tanquam à sole irradiantur) ne-
cessariò subtecuta fuit omnium, qui à spir. animalibus aliàs susten-
tantur, sensuum abolitio, corporisq; lapsus.

§. XXVII. Remansit autem respiratio difficilis cum pulsu parvo inordinato, non prout quibusdam videtur, ob summam respirationis ad vitam conservandam necessitatem: Quamquam enim respiratio summè sit necessaria, finis tamen per se efficaciter agere nihil potest, efficiente sc. causâ deficiente, prætereà natura nunquam non hoc ageret in omnibus ad vitam conservandam necessariis actionibus: Neq; etiam à spir. vitalibus, calore & motu cordis, ut aliis placet, conservatur, sed ob faciliorem spir. animal. in illos nervos influxum evenire suspicor, qui influxus à prima nativitate & dormienti & vigilianti sine ulla intermissione continuatur, hinc, hos nervos poros suâ sponte apertos & dilatatos habere quidam existimant, reliquos non item, sed tantum per inflationem spir. animal. dilatari. Pulsus erat parvus & inordinatus, cum sanguis propter obstructionem arteriarum vix circulari poterat:

§. XXVIII. Ast ad ea, quæ supersunt festino, ubi si obiter differentias & signa Apoplexiæ tetigero, curationem postmodum subjungam: Differt Apoplexia ratione graduum: Quorum Hippocr. sect. 2. aph. 42. duos; Galenus verò lib. 3. de loc. aff. c. 7. & 10. & comment. ad aph. 42. sect. 2. Hipp. quatuor constituit, quem plurimi imitantur: Apoplexia primi gradus est ubi respiratio aliqualem servat ordinem: Secundi gradus est ubi respirationis major adest difficultas & inæqualitas, modò enim crebra, rara modò observatur. Tertii gradus fortis dicitur & vehemens, in qua respiratio quidem præsens, sed summa cum difficultate æger laborat, adè ut cum stertore spuma prodeat. Quarti gradus acutissima & fortissima est, in qua respiratio ad sensum abolita est, ægerque cadaveris instar jacet: Ratione causarum porò differt Apoplexia cum alia sit à motore cessante, sicut in ægro præsentis, alia à via obstructa & laborante: Rursum alia à causis internis, alia ab externis, item alia à vi externa à contusione, ictu, vulnere &c.

§. XXIX. Signa imminentis interdum ferè nulla sunt, interdum præcedunt torpor & stupor, sensus amissio sine manifesta causa, dolor capitis & gravedo subitò ac vehementer invadens teste Coo sect. 6. aph. 51. somnus altus, oculorum caligo, circumgyratio capitis per imaginationem & vertigo tenebricosa, horror, incubus, tinnitus aurium ac linguæ balbuties secundum Hippocr. sect. 7. aph. 40. stridor den-

tium in somno, sternutationis conatus sed impotentia & quæ sunt alia: In præsentis Apoplectico præcursores erant horror & vertigo. Præsentis Apoplexiæ signa satis sunt evidentia, subitaneus nempe lapsus, cum sensus & motus privatione, relictâ saltē respīratione vel difficili vel ad sensum nulla cum pulsu inordinato & parvo ut hīc vel magno, neque concussus neque punctus sentit, dormit profundē imò stertit, membra luxa elevata concidunt suo pondere, mortuorum instar.

§. XXX. Signa causarum, ut in aliis quibusq; morbis ita & hīc ob curationem probè sunt observanda: Si enim sit à motore cessante & sanguine stagnante, plerumque adest pulsus magnus, interdum, ut hīc videmus, parvus, cum majori nisu respīrationis & facili rubore, sæpè eam quoque supradicta præcedere solent signa. Si à compressione medullæ oblongatæ, pallor potiùs quàm rubor faciei observatur, neque tam subitò sensus interni omninò tolluntur, pulsus admodum debilis cum respīratione simili adest. Si à sanguine extravasato, plerumque evidens causa vel plethora præcessit. Cæterarum causarum signa ex circumstantiis & per se patent, vel judiciosâ calculatione & diligenti symptomatum observatione facilè eruuntur.

§. XXXI. Ne verò hīc cum aliis affectibus, valdè ipsi affinis, confundatur, operæ pretium me facturum arbitror, si signa apposuero distinguentia: Distinguitur à Lethargo, quod in hoc, quamvis somnolenti sint, excitentur tamen, quod Apoplectici non accidunt, insuper Lethargum febris comitatur, in hac non, nisi superveniat, ille paulatim fit, hæc subitò. A Caro, tactu, qui remanet & plerique sensus, puncti enim sentiunt partemque movent, Carus sensim invadit & respīratio adest libera, hæc repentè cum respīratione vel difficili vel ad sensum nullâ: Apoplexia plerumque in Paralyfin definit, ille citrà paralyfin curando evanescit. Ab Epilepsia moribus convulsivis: A syncope, ubi pallor faciei & pulsus ferè abolitus cum sudore frigido. A suffocatione uterina dicta, colore faciei cadaveroso (quamquam teste *Lazar. Riverio Prax. libr. 8. c. 1. p. m 360. & libr. 15. c. 6 p. 219*, interdum rubicundus observetur) fauciumque strangulatione, Patientes sensibus tum internis tum externis aliquantum constant, vocatæ enim audiunt & post paroxysmum dictorum aut factorum

recordantur: A Catalepsi, quia Cataleptici liberè respirant, & membra rigida Apoplectici verò resoluta habent, præterea in illa ægri in eodem situ, in quo deprehenduntur, rigidi permanent: A Catarrho suffocativo, quod hoc correpti sensibus motuque integris suffocentur.

§. XXXII. Prognosin quod attinet sciendum hunc affectum periculosum & sæpè lethalem esse, quamvis pro varietatè graduum curam admittat, secundum Hippocr. *aph. 42. sect. 2.* Apoplexiam fortem solvere impossibile esse, debilem verò non facilè. *Hippocr aph. 15 sect. 6.* sequens ponit prognosticum: Qui valentes capitis dolore subito corripuntur, & protinùs muti fiunt & stertunt, intra 7. dies intereunt, nisi febris supervenerit: Grandævos ob virium imbecillitatem frequentius opprimit quàm juniores: Si à difficili respiratione sudor superveniat, præsertim frigidus, lethale. Quæ à sanguinis stagnatione oritur, solutu faciliorem esse existimo, cùm medicamenta locum affectum faciliùs attingere queant, secùs ac in illa, quæ à compressione medullæ oblongatæ provenit, quod remedia hìc adhibita locum destinatum difficiliùs assequantur. Cùm igitur à sanguine potissimùm stagnante malum in ægro nostro foveri æque ac ortum traxisse pateret, tantùm abfuit, ut de salute ægri desperatum sit, ut potius omnis eò moveretur lapis, quò eò citiùs convenientia adhiberentur remedia.

§. XXXIII. Statim itaque, ægro in justo situ priùs collocato, pro conciliando & reddendo sanguini motu, ad nobilissimum pariter ac genetosissimum auxilium, Venæsectionem nempe, confugimus, sanguinemque è mediana brachii dextri misimus ad ℥vj. Celso enim notante *libr. 3. c. 28.* post sanguinis missionem si non redit mens, nil spei superest: Magni idèd æstimanda venæsectio cum scil. ut hìc adsit plethora & stagnatio sanguinis: Post venæsectionem respiratio liberior, pulsusque fortior erat: Subinde cochlearia duo mixturæ seq. ipsi infundebantur.

℞. Aqu. lavend. ℥iβ.
apoplect. senect.
spir. lilior. convall. an. ℥β.
tinct. castor. ℥j.
spir. sal. armon. ℥j.
ol. succin. nigr. ℥β.
syr. de beton ℥vj. M.

Cervix, collum, adjacentesque partes seq. inungebantur linimento.

* Aqu. anhalt.
 theriac. an. ʒiij.
 spir. sal. armen.
 ol. spic.
 philosoph.
 vulpin. an ʒij.
 ungu. martial. ʒijß. M.
 F. Linimentum.

Quibus per dimidiam horam adhibitis oculos aperire incipiebat & membraque movere, interea frictiones & inunctiones non intermittebantur, naribus admovebatur spir. sal. armeniac. inungebanturque oleo succin. nigr. His ita continuatis per ʒ. horæ quadrantes plane æger se recolligit, remanentibus solùm, ut in historia casus dictum linguæ immobilitate viriùmque imbecillitate, quæ continuatione medicamentorum dictorum brevi quoque cessarunt, & hæc ad Paroxysmum tollendum fuerunt ordinata & adhibita: Ad præservationem ipsi recommendabatur usus crebrior spir. sal. armen. non satis laudandi vel alterius urinosi, pituitam enim viscidam ductum Pancreaticum aliosque obstruentem non solùm deobstruit, incidit & attenuat, verùm etiam humorem acido-austerum corrigit, prætereà tempore veris & autumnii purgatio præcessâ præparatione instituat pilulis seqq.

R. MP. Tartar. Quercet. ʒj.
 resin jalapp.
 Diagyrd. an. gr. ij.
 ol. garyophyll. gt. iij.
 cum conserv. flor. lavend. F.
 pil. No. xiiij.

S. Purgter. Pillen auff ein mahl.

Tempore verno post purgationem venam incidere valdè quoque proficuum foret, præprimis cum æger noster sanguine abundet: In usu rerum sex nonnaturalium diætam observet exactam: Aër eligatur purus & temperatus: Cibus & potus causæ morbificæ sit contrarius Vigilia & somnus non excedant: Motus mediocris præsertim ante prandium & cœnam instituat: Imprimis verò animi pathemata & præ cæteris iram cane pejus ac angue fugiat.

Paucula hæc delibasse hæc vice sufficiat, quod si non omnia fu-
ero persecutus, potiora saltem attigisse suffecerit, cum fieri non pos-
sit ut in amplissima dicendi segete spicarum relictarum nullum ap-
pareat uspiam vestigium:

DEO verò T. O. M. rerum Creatori Potentissimo, Restau-
ratori Misericordissimo, & Moderatori Sapientissimo sit
Laus, Honor & Gloria.

Seqq. Corollaria Exercitii gratia sub-
nectere placuit.

1. *Elementa seu Corpora simplicia sunt sex
seqq. Spiritus volatilis, oleum, acidum,
sal, aqua & terra.*
2. *Venenum pestilentiale in sale volatili a-
cerrimo & Arsenicali consistere proba-
bile est.*

FINIS.